

DANAHATUR

At hatur og illviljaprædika Erlends hefur borið frukt, sérlega seinastu tíðina, er eingin loyna. Nú um dagarnar hitti eg mann og spurdi, um hann hevði skrivað undir adressuna. „Ja, tað veit Gud! Eg hafi allar Danskarar av mínum heila hjarta, eg veit, at Erlendur ger tað sama, so hann má eg styðja.“

Eru vit veruliga komnir so langt út á bláman, at tað eru slíkar kenslur — slíkar ræðuligar, óhugnaligar og ómoralskar kenslur, ið eru avgerandi, tá ið stóða skal takast til okkara egna landsstýri?

Vissuliga vinna vit einki við at ganga við blindum hati til eitt

annað fólk, eina aðra tjóð; men sjálvandi var hetta væntandi, tá blóð gera hetta til ein aðaltátt í skrivning síni og enn tá rósa sær av, hvussu nógv haldarar teir vinna á henda hátt.

Vandin er, og hann er stórir. Skal okkara fólk mýkjast til deyðis andliga? Allar góðar kreftir mugu setast inn, áðrenn ov seint er. Okkara fólk og serstakliga okkara ungdomur má bjargast undan hesum óhugnaliga andliga undirganginum.

Danahatur er veik politisk stóða at byggja á. Tað verður mangan drúgvfórur kostur hjá arbeidara- og fiskimannaheiminum at liva av. *N. B.*

Barnalamning

Endiliga í fjórvár eydnaðist tað amerikanska vísindamanninum Jonas Salk at finna vaksinu móti t íðerviliga barnalamningini. — Henda vaksina varð beinanvegin tikin í brúk í Danmark og harvið eisini í Føroyum.

Í Ameríku vóru 1.800.000 børn — harav 440.000 vaksinaðu, vóru undir stöðugum læknaeftirliti. Úrslitini vóru hesi:

113 av teim vaksinaðu fingi sjúkuna. Flest öll vórðu heilt lekt. 1 av teim doyði, men kom hetta av, at onnur ring sjúku kom uppi samstundis við barnalamningini.

Av teim ikki-vaksinaðu fingi 750 sjúkuna, harav 15 doyðu.

Vegirnir

Tað er skammiligt, sum vegirnir í Havn eru vorðnir nú, og har umframt kann sigast um teir, at eru teir ikki væl eignaðir at ganga á, so eru teir fullkomuliga ónýtandi at koyra á við bili. Tað kann av sonnum sigast, at ein skal hava góða heilsu, skal hann koyra bil í Havnar götum. Og so vil eg ikki tala um, hvussu óruðiligt, ið er mangan staðni.

Jú, eg veit, at frostið og síðan blotan aftaná hefur farið illa við akvegnum í Havn. Og eg veit eisini væl, at tað er eitt ógilt og dýrt arbeiði at halda hesar vegir í góðum standi. Tað kostar nógv meira, enn kommunan hefur ráð til at brúka til teir.

Men kunnu teir mest nýttu vegirnir ikki gerast soleiðis, at teir koma at halda í árávisuttan stóra ábót, stoypast t. d.? Tað kann

vera, eg veit tað ikki, at tað er ein mun dýrari enn at asfaltera teir; men so heldur tað eisini í mong ár, og tað skuldi verið tað, ið um ráddi. Teir stoyptu vegirnir á havnarökinum tykjast at vera góðir og hava ikki kravt nakra ábót. Kommunan heldur vællöntar verkfrøðingar. Kunnu hesir góðu menn ikki vísa býráðnum á einhvønn hátt fyri vegagerð, ið kann vera biligari í longdini enn hesin, vit nú hava, og sum kann tryggja okkum akvegir, ið kunnu nýtast til endamálið sitt?

Og er tað neyðugt at gera akveg til hvørt einasta hús í býnum? Var tað ikki nóg mikið við færri akvegum og so gongubreytum millum hesar vegir? Hygg nú til dömis, hvussu Hettlendingar hava gjørt í Lerwick. Kundu vit ikki hugsað okkum at gjørt umleið á sama hátt sum teir, sjálvt um vit ikki hava sama tilfarið, sum teir nýta har.

Ein, sum kom út at koyra.

Tjóðarinntøkan

Nú vit hava sæð, hvat land okkara hefur flutt út av fiski o. ó. í farna ári, kann tað vera forvitnisligt at siggja, hvat onnur lond rokna sína tjóðarinntøku til uppá fólk ið eitt ár.

Seinastu uppgerðirnar vísa, at Svíaríki og Sveits eru tey lond í Europu, ið hava hina størstu tjóðarinntøkun upp á hvørt fólk í landinum roknað í dollar.

Yvirlitið sær soleiðis út:
Sveits 1000, Svíaríki 1000, Bretland 790, Danmark 770, Belgia 710, Noreg 705, Frakland 660, Vesturtýskland 490, Eysturríki 345, Portugal 180, Turkíið 135, Grikkaland 110.

TOLLURIN

Eitt, ið altið skapar óskil í einum landi, er hin ofta órættvísa tollskipanin. — Hon knúgvur tey smáu — rakar tey harðast, ið minst orka at lata frá sær.

Fólk verða misnøgd. Tey vinna pening, men hann rokkur ongan veg. Tey hugsa ikki altið um, hvar hann fer. Hver hugsar um, at hvørja ferð farið verður til handils, verða so og so nógv oyru goldin í toll av t. d. hvørjum kilo av sukri. Og soleiðis við so mongum vorum, ja, næstan øllum.

Á henda hátt fer peningurin. Hetta órættvísi ger, at peningurin rokkur so stutt. Tað er hetta órættvísið, ið skapar fátæktina og síðan misnøgdina.

Í 1951 samtyktu fólkaflokksmenn og sambandsmenn eina miljontoll-lóg, hon skerdi keypikraftina nógv

við at trýsta lønina heilt munandi.

Í 1954 samdust sambandsfólka-flokks- og tjóðveldismenn at dýkja 1,2 milj. kr. í tolli aftrat á fólk. Var ringt fyrr, mátti vera nógv ferðir verri nú. Og hetta hefur í dekans máta merkt á peningapunginum hjá fiskimonnum, arbeidssmonnum, ja, hjá øllum fólkinum.

Vert er at minnst til, at hetta var fyrsta bragð tjóðveldismanna, aftaná teir vóru komnir 6 í tali inn á ting. Teir fingi 2 menn í figgjarnevndini, Erlendur Patursson og Hanus v. Høgadalssá — og tað vóru teir, ið komu við uppskotinum — 1.200.000 kr. aftrat í tolli á slitmannin.

— Og so tora teir kortini tosa um ómegd, vanstýri, og at endarnir ikki rokka saman hjá fólkinum.

Gullfoss kemur á Havnina 11. januar eftir fiskimonnum til Íslands.

Hópur av føroyskum fiskimonnum skal fara til Íslands; men ikki gongst teim væl at fáa far at flyta seg yvir havið. Til Drottningina eru teknaðir 160 fiskimenn, og fleiri kann hon ikki taka.

So fggjár frættust hesi tíðindi:

Mikudagin 11. januar kemur íslenska skipið Gullfoss á Havnina eftir fiskimonnum til Íslands.

Skipið kann taka 50—100 ferða-fólk higani. — Vit vita ikki, um nakar hefur biðið um pláss, men Skipafelagið Føroyar skal avgreiða skipið her, og til teir kunnu menn venda sær, sum ætla sær við, hóast felagið enn ikki hefur fingið greiddliga at vita um ferðafólk hefur síkrað sær pláss beinvegis.

ADRESSAN

Dúgliga hefur verið talað og um adressuna. Eg skal siga sum er beinanvegin, at eg havi skrivað undir. Ikki tí, eg vil als einki hava við tjóðveldismenn at gera; teir eru einki annað enn ósingarmenn, rumbulmakarar — tak eitt nú læknamálið. Tað nýtast eingi glareygu at gjøgnumskoða teir.

Eisini er at siga, at hetta við adressuni er ógviliga ódemokratisk mannagongd. Eg haldi, vit Føroyingar áttu at hildið upp at við hesum adressufjasinum. Tað má vera eitt loyndarmál, hvussu hvør einstakur stillar seg yvir fyri teimum, ið landinum ráða. Skal lagna landsins avgerast við adressum, ja, so nýtist okkum heldur ikki at hava loyniliga val — og tá hava vit dripið eina hina dýrastu ognina í demokratiinum, fólkaraðinum.

Onkur hefur verið illur um, at onkur javnaðarmaður hefur kallað adressuna fyri rumbulslepa. Ja, men harragud, tað er hon jú

eisini; tað dugir hvør óviti at skilja. Tað, at hon kom frá tjóðveldismonnum, og tíðarskeiðið, hon kom, er besta prógv fyri tí. Onnur prógv eru óneyðug.

So er spurningurin: hví hefur tú tá skrivað undir?

Jú, tað er lætt at svara.

Eg vil ikki lata ein einasta kans fara frá mær, tá ið tað ræður um at reka stórmannaliðið — kapitalismuna — úr stjórnar palli landsins og í staðin fyri vinna sigur fyri sosialismuni, seta eitt socialistiskt stýri — eitt arbeidara- og fiskimannastýri.

Kunnu vit fáa val á henda hátt, ongantíð betur; tí okkum tørvar eitt val, fyri at vit av sonnum kunnu sleppa í herna móti landsstýrisliðnum — og ikki minst tjóðveldismonnum.

Vit skulu í slitfólksins tænastu berja hesar flokkar til jarðar — allar sum ein, ongantíð ov skjótt, og til tess mugu vit hava val.

Framh. á 4. síðu.